



ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо вдосконалення судової практики у визначенні впливу наявних у обвинуваченого захворювань, вад та інших проявів, що виникли через вживання алкоголю, наркотичних або прирівняних речовин (реєстр. № 5686 від 20 січня 2017 року)

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 3 жовтня 2017 року (протокол № 63) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо вдосконалення судової практики у визначенні впливу наявних у обвинуваченого захворювань, вад та інших проявів, що виникли через вживання алкоголю, наркотичних або прирівняних речовин, поданий народними депутатами України Савчуком Ю.П., Мусієм О.С. та іншими (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою Законопроект розроблено з метою «вдосконалення судової практики у визначенні впливу наявних у обвинуваченого захворювань, вад та інших проявів, що виникли через вживання алкоголю, наркотичних або прирівняних речовин, та забезпечення повноти і всебічності прийнятих судами рішень».

Для досягнення цієї мети авторами Законопроекту пропонується внести зміни до статей 251, 280 та 283 Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо врахування висновків уповноважених наркологічних закладів про результати глибокого вивчення особистості обвинуваченого, його соціально-рольових і індивідуально-психологічних особливостей, змін емоційного стану, наявності захворювань, вад та інших проявів, що виникли через вживання алкоголю, наркотичних або прирівняних речовин, а також даних щодо своєчасності і результатів наркологічних оглядів осіб у зв'язку з отриманням ними спеціального права для забезпечення повноти рішень судів.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

В Конституції України зазначається, що Україна правовою державою (стаття 1); людина, її життя та здоров'я визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю (частина перша статті 3); органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6); закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8).

За приписами частини другої статті 19 Основного Закону України органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Положеннями Основного Закону України передбачено, що виключно законами України визначаються, зокрема, засади цивільно-правової відповідальності, діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них (пункт 22 частини першої статті 92).

Відповідно до Рішення Конституційного Суду України від 22 грудня 2010 року № 23-рп/2010 (далі – Рішення) адміністративна відповідальність в Україні та процедура притягнення до адміністративної відповідальності ґрунтуються на конституційних принципах та правових презумпціях, які зумовлені визнанням і дією принципу верховенства права в Україні. Конституція України має найвищу юридичну силу, закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8 Конституції України) (підпункт 4.1 пункту 4 мотивувальної частини).

Згідно з частиною другою статті 61 Конституції України юридична відповідальність особи має індивідуальний характер. Необхідність індивідуалізації адміністративної відповідальності передбачена частиною другою статті 33 Кодексу, якою визначено, що при накладенні стягнення враховується характер вчиненого правопорушення, особа порушника, ступінь його вини, майновий стан, обставини, що пом'якшують і обтяжують відповідальність (підпункт 4.2 пункту 4 мотивувальної частини згаданого Рішення).

У Рішенні від 30 травня 2001 року № 7-рп/2001 Конституційний Суд України зазначив, що Конституція України, наголошуючи на важливості гарантій захисту прав і свобод людини і громадянина, встановила, що склад правопорушення як підстава притягнення особи до юридичної відповідальності та заходи державно-примусового впливу за його вчинення визначаються виключно законом, а не будь-яким іншим нормативно-правовим актом, що юридична відповідальність особи має індивідуальний характер, що ніхто не може відповідати за діяння, які на час їх вчинення не визнавалися законом як правопорушення, та бути двічі притягнений до юридичної відповідальності одного виду за одне й те саме правопорушення (статті 58, 61, пункти 1, 22

частини першої статті 92 Конституції України) (абзац шостий пункту 2 мотивувальної частини).

Європейський суд з прав людини (далі - Суд) щодо доказів у справі «Жуковський проти України» (Заява № 31240/03) від 3 березня 2011 року зазначив, що питання допустимості доказів у справі це, насамперед, предмет регулювання національного законодавства і, як правило, саме національні суди мають давати оцінку наявним у справі доказам. Завдання Суду згідно з Конвенцією полягає не у вирішенні того, чи було належним чином прийнято показання свідків як докази, а у встановленні того, чи провадження в цілому, і, зокрема, спосіб отримання доказів, було справедливим (пункт 40) (див. також рішення від 23 квітня 1997 року у справі «Ван Мехелен та інші проти Нідерландів» (Van Mechelen and Others v. the Netherlands), Reports 1997-III, с. 711, п. 50, та рішення від 26 березня 1996 року у справі «Доорсон проти Нідерландів» (Doorson v. the Netherlands), Reports 1996-II, с. 470, п. 67). Усі докази повинні зазвичай надаватися у відкритому судовому засіданні в присутності підсудного з метою забезпечення змагальних дебатів.

Зважаючи на зазначене, а також на те, що прийняття законів Конституція України відносить до повноважень Верховної Ради України, як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85), внесення запропонованих проектом Закону змін до чинного законодавства відповідає Конституції України.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо вдосконалення судової практики у визначенні впливу наявних у обвинуваченого захворювань, вад та інших проявів, що виникли через вживання алкоголю, наркотичних або прирівняних речовин (реєстр. № 5686 від 20 січня 2017 року), поданий народними депутатами України Савчуком Ю.П., Мусієм О.С. та іншими, не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету



Р.П. КНЯЗЕВИЧ